

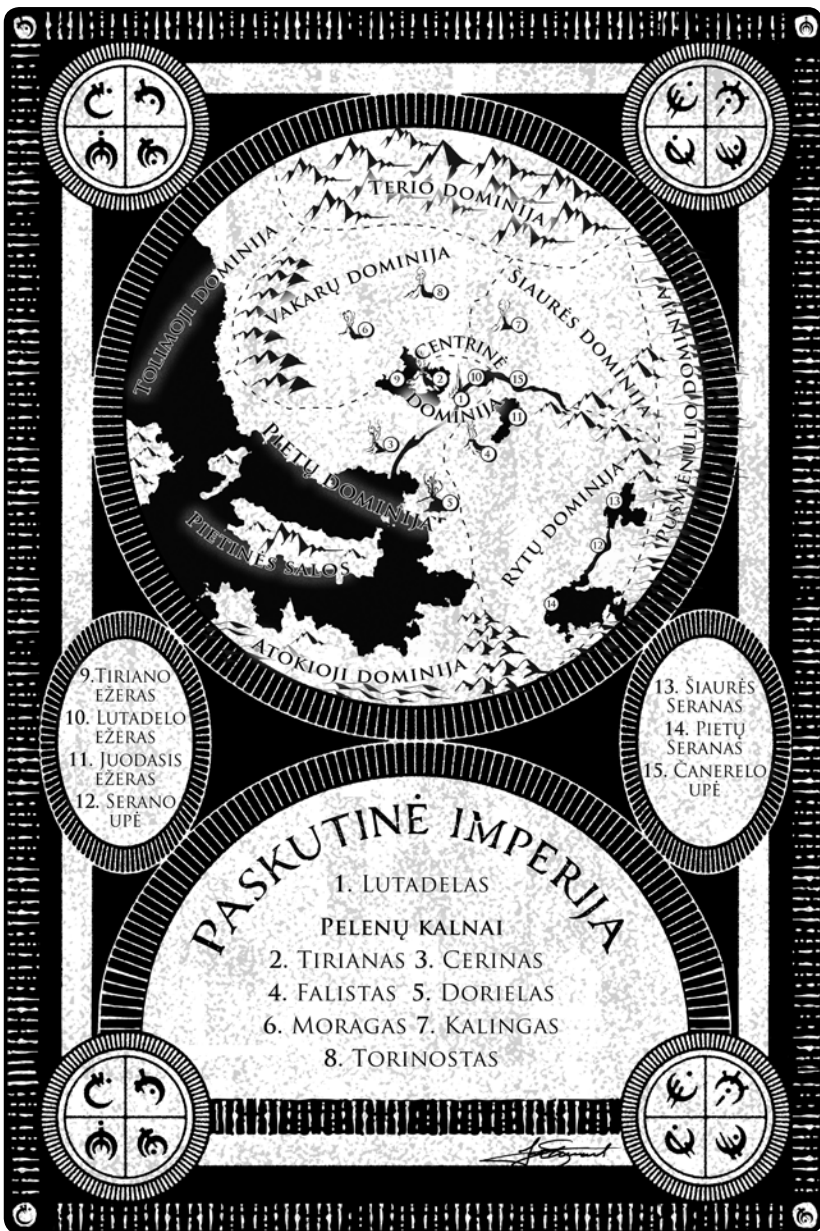
BRANDON
SANDERSON

PASKUTINĖ IMPERIJA

PIRMA KNYGA

MIGLOŠ
VAIKAI

Alma littera

PASKUTINĖ IMPERJA

1. LUTADELAS
PELENŲ KALNAI
2. TIRIANAS
3. CERINAS
4. FALISTAS
5. DORIELAS
6. MORAGAS
7. KALINGAS
8. TORINOSTAS

9. TIRIANO EZERAS
10. LUTADELO EZERAS
11. JUODASIS EZERAS
12. SERANO UPE

13. ŠIAURĖS SERANAS
14. PIETŲ SERANAS
15. ČANERĖLO UPE

LUTADELAS

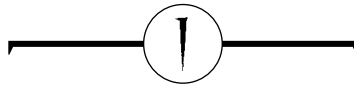
MIGLOS
VAIKAI

Kartais nerimauju, kad nesu toks didvyris, koku visi mane laiko.

Filosofai mane tikina, kad atėjo lemiama diena ir pasirodė visi reikalingi ženklai. Bet aš vis tiek svarstau, ar jie neapsiriko. Nuo manęs priklauso daugybės žmonių likimas. Jie sako, kad mano rankose – pasaulio ateitis.

Kažin, ką jie pamanytų sužinoję, kad jų kovotoją – Amžių Didvyrį ir gelbėtoją – kankina abejonės? Galbūt ši naujiena jų visai nepriblokštų? Tiesą sakant, dėl to labiausiai ir nerimauju. Gal gi liai širdyje abejonės kamuoja ir juos?

Gal žvelgdami į mane jie mato melagi?

IŽANGA

IŠ DANGAUS KRITO PELENAI.

Dėbtelėjęs į rusvą vidudienio dangų, lordas Trestingas susiraukė, o jo tarnai nuskubėjo į priekį ir šeimininkui bei garbingam jo svečiui virš galvų išskleidė lietsargį. Pelenų lietus Paskutinėje imperijoje pildavo gana dažnai, tačiau šį kartą Trestingas vylėsi neišsisuodinti naujo puikaus švarko ir raudonos liemenės, kuriuos kanalu kursuojantis laivas ką tik atgabeno iš paties Lutadelo. Laimė, vėjas buvo silpnas, tad lietsargis drabužius tikrai turėjo apsaugoti.

Trestingas su svečiu stovėjo ant kalvos įrengtoje aikštelėje, iš kurios vėrėsi vaizdas į aplinkinius laukus. Nepaisydami krentančių pelenų, daugybė žmonių rudais duksliais drabužiais lenkė nugaras ir rūpinosi javais. Kaip įprasta, skajiečiai darbavosi gana vangiai, nepersistengdami. Visi šiose apylinkėse gyvenantys valstiečiai

buvo tingūs ir niekam tikę. Tiesa, jie nesiskundė. Šio blogo įpročio jau buvo atsikratę. Užuoat niurnėję, dirbo nuleidę galvas, abejingi, netardami nė žodžio. Perlieti prisistačiusio prievaizdo bizūno, jie trumpai atitokdavo, sukruisdavo, tačiau kai tik jis nueidavo, žmones vėl apimdavo apatija.

Trestingas atsisuko į vyrą, stovintį ant kalvos šalia jo.

– Galėtum pamanyti, – prabilo jis, – kad tūkstantį metų iš kartos į kartą triūsdami laukuose, valstiečiai turėtų būti geriau perpratę ūkio darbus ir įgudę suktis sparčiau.

Igaliotinis atsisuko ir kilstelėjo antakį, tarsi norėdamas atkreipti pašnekovo dėmesį į išskirtinį savo ženklą – įmantrias, nérinius primenančias tatuiruotes, marginančias veido odą aplink akis. Jos buvo didžiulės, viršuje siekė kaktos vidurį, o apačioje tįsojo abipus nosies. Šis vyras buvo vyresnysis prelanas – išties aukšto rango įgaliotinis. Dvare Trestingas turėjo ir savų įgaliotinių, tačiau jie tebuvo menki valdininkai ir jų veido odą aplink akis puošiančios tatuiruotės atrodė gerokai kuklesnės. Vyresnysis prelanas laivu iš Lutadelo atgabeno Trestingui naują kostiumą.

– Tau vertėtų apsilankyti skajiečių mieste, Trestingai, – tarė įgaliotinis, ir jo žvilgsnis vėl nukrypo į triūsiančius skajiečius. – Palyginti su gyvenančiais Lutadele, šie valstiečiai nepaprastai vikrūs ir stropūs. Čia, dvare, tu saviškius geriau... kontroliuoji. Kiek, sakei, per mėnesį jų prarandi?

– Na... penkis, kartais – šešis, – atsakė Trestingas. – Vieni miršta nuplakti, kiti – visiškai išsekę.

– O kiek pabėga?

– Nuo manęs niekas ir niekada nepabėga! – šūktelėjo Trestingas. – Iš pradžių, kai tik paveldėjau tėvo žemes, keli skajiečiai paspruko, bet už bausmę išžudžiau jų šeimas. Likusieji kaipmat atėjo į protą. Niekada nesupratau tų bajorų, kurie negeba tvarkytis su savo valdiniais, – manau, skajiečius valdyti nesunku, tik reikia, kad jie iš pat pradžių pajustų tvirtą ranką.

Pilkais drabužiais vilkintis įgaliotinis linktelėjo, bet nepratarė nė žodžio ir liko stovėti kaip įbestas. Tačiau atrodė patenkintas, ir tai buvo geras ženklas. Tiesą sakant, šie skajiečiai nebuvo Trestingo nuosavybė. Kaip ir visi šios tautos žmonės, jie priklausė lordui Im-

peratoriui. Šiuos darbininkus iš savo viešpaties Trestingas tik nuomojosi, taip pat mokėjo už visas lordo Imperatoriaus įgaliotinių jam teikiamas paslaugas.

Svečias žvilgtelėjo žemyn, užmetė akį į kišeninį laikrodį, tada pakėlė akis į saulę. Nors pelenai vis dar krito, saulė tą dieną švietė skaisčiai, tik jos diskas padūmavusiose, ūkanų gaubiamose dangaus aukštybėse atrodė tamsiai raudonas ir gerokai priblėšęs. Trestingas išsitraukė nosinę ir nusišluostė kaktą dėkingas, kad vidudienio karštyje gali mėgautis lietsargio teikiamu pavėsiu.

– Gerai, Trestingai, – tarė įgaliotinis, – kaip ir prašei, perduosiu tavo siūlymą lordui Ventriui. Papasakosiu jam apie tavo darbus, mano ataskaita bus tau palanki.

Trestingas pajuto palengvėjimą, bet atodūšį sulaikė. Įgaliotinio pareiga buvo liudyti kiekvieną bajorų pasirašomą sutartį arba sudaromą verslo sandorį. Tiesa, tokiu liudininku galėjo būti ir paties žemiausio rango įgaliotinis, – taip pat ir vienas iš tų, kuriuos samdė Trestingas, – tačiau padaryti išpūdį Strafo Ventrinio įgaliotiniui jam buvo garbės reikalas.

Įgaliotinis pažvelgė į Trestingą.

– Šiandien po pietų kanalu išplauksiu namo.

– Taip greitai? – nustebęs paklausė žemvaldys. – Gal norėtumėte bent drauge pavakarieniauti?

– Tiek to, – atsakė svečias. – Nors... ketinau su tavimi aptarti dar vieną klausimą. Atvykau čia ne tik lordo Ventrinio įsakytas, bet ir ketindamas... sutvarkyti kelis reikalus, kuriuos man patikėjo Inkvizicijos kantonas. Sklando gandai, kad mėgsti flirtuoti su skajietėmis.

Trestingą nukrėtė šiurpas.

Įgaliotinis nusišypsojo, mat veikiausiai tikėjosi, kad jo žodžiai žemvaldį pamalonins, tačiau šis pasijuto įbaugintas.

– Nesijaudink, Trestingai, – nuramino jį svečias. – Jei tavo elgesys keltų *rimtų* rūpesčių, Plieninis būtų atvykęs pats, o ne siuntęs mane.

Trestingas mažliai linktelėjo. *Plieninis*... Nė vieno iš tų siaubūnų jis iki šiol nebuvo regėjęs, bet pasakojimų apie juos buvo girdėjęs nemažai.

– Tavo elgesiu su skajietėmis aš patenkintas, – pridūrė įgaliotinis ir vėl apžvelgė laukus. – Iš to, ką mačiau ir girdėjau, sprendžiu, kad prisiviręs košės visada ją išsrebi. Toks stropus ir veiklus vyras kaip tu Lutadele galėtų nemažai pasiekti. Dar kelerius metus padirbėsi, sudarysi kelis puikius prekybos sandorius, ir ką gali žinoti...

Įgaliotinis nusisuko, o Trestingas laimingas paikai išsišiepė. Tai nebuvo nei pranašystė, nei patikinimas, – įgaliotiniai dažniausiai veikdavo kaip valdininkai ir liudininkai, o ne kaip žyniai, – ir vis tiek Trestingui buvo malonu girdėti jam skirtas vieno iš lordo Imperatoriaus tarnų pagyras. Žemvaldys žinojo, kad atvykus įgaliotiniui vieni bajorai ima labai nerimauti, o kitiems toks svetys tampa net rimta našta, tačiau tą akimirką taip džiaugėsi, kad būtų sutikęs savo garbingą svečią išbučiuoti.

Trestingas atsisuko ir pažvelgė į skajiečius, tyliai dirbančius plieskiant raudonai kaip kraujas saulei ir iš dangaus palengva leidžiantis pelenams. Jis visada buvo kaimo bajoras, gyveno savo plantacijoje ir tik svajotojo galbūt kada nors įsikurti Lutadele. Žemvaldys buvo girdėjęs apie sostinėje vykstančius pokylius ir puotas, apie prabangą ir ten rezgamas intrigas, tad jam buvo smalsu kada nors paragauti tokio gyvenimo.

Šiandien vakare reikės atšvęsti, – dingtelėjo Trestingui. Keturioliktoje trobelėje gyvena jauna mergina, jau senokai kritusi jam į akį...

Trestingas vėl nusišypsojo. Įgaliotinis sakė, kad reikės padirbėti dar kelerius metus. O jei susikauptų ir pasistengtų, gal būtų galima įvykius paspartinti? Pastaruoju metu jam priklausančių skajiečių gretos gana sparčiai augo. Galbūt, jei dar griežčiau imtų lenkti juos prie darbo, šią vasarą galėtų nuimti gausesnį derlių ir su kaupu įvykdytų išpareigojimus, minimus jūdviejų su lordu Ventriu sudarytoje sutartyje?

Žiūrėdamas į tingių skajiečių būrį, – vieni darbininkai mosavo kapliais, kiti ropojo keturpėsti ir pūtė pelenus nuo liaunų, ką tik išdygusių javų, – Trestingas susimąstęs linktelėjo. Valstiečiai nesiskundė, nepuoselėjo jokių vilčių. Jie net nedrįso mąstyti. Taip ir turėjo būti, nes jie buvo... skajiečiai. Jie buvo...

Staiga vienas valstietis pakėlė galvą, ir Trestingas sustingo kaip nudiegtas. Vyras atrėmė žemvaldžio žvilgsnį, ir jo veide plykstelėjo

maišto kibirkštis – nors ne, veikiau maišto *liepsna*. Nieko panašaus – bent jau skajiečio veide – Trestingas iki šiol nebuvo matęs. Jis instinktyviai žingtelėjo ataturpamas, jį nukrėtė šiurpas, o nepažįstamas skajietis ištiesino pečius ir įžūliai žvelgė jam į akis.

Šypsodamasis.

Trestingas nukreipė žvilgsnį į šalį.

– Kurdonai! – šiurkščiai riktelėjo jis.

Apkūnus prievaizdas paskubomis užkopė šlaitu.

– Klausau, šeimininke.

Trestingas pasisuko ir ištiesė ranką...

Staiga jis suraukė kaktą. Kur ką tik stovėjo tas skajietis? Žmonės dirbo nuleidę galvas, apsipylę prakaitu, jų pečius buvo nuklojęs pelenų sluoksnis, ir atskirti juos vieną nuo kito buvo sunku. Trestingas susikaupė ir nužvelgė valstiečių būrį. Jam rodėsi, kad gerai įsiminė tą vietą, bet... dabar ten buvo tuščia.

Ir vis dėlto ne. Taip negalėjo būti. Tas vyras negalėjo taip greitai pasislėpti skajiečių minioje. Kur jis galėjo dingti? Jis turėjo būti kažkur čia ir dirbti nuleidęs galvą kaip ir kiti. Už tą žvilgsnį, kupiną atviros paniekos ir įžūlaus pasipriešinimo, jam nebuvo galima atleisti.

– Klausau, šeimininke, – pakartojo Kurdonas.

Įgaliotinis stovėjo šalia ir smalsiai stebėjo, kas čia vyksta. Trestingas sumetė, kad nebūtų išmintinga atkreipti svečio dėmesį į tai, jog vienas iš skajiečių ką tik pasiėlgė labai nepagarbiai.

– Paragink pietiniame krašte dirbančius valstiečius, – ištiesęs ranką, liepė Trestingas. – Jie ten visiškai nekruta. Nueik ir kelis perliek bizūnu.

Kurdonas trūktelėjo pečiais, bet klusniai linktelėjo. Plakti darbininkų nebuvo už ką, kita vertus, argi jam reikėjo dingsties, kad galėtų porą kartų bizūnu perlieti valstiečiams nugaras?

Šiaip ar taip, jie tik skajiečiai.

Kelseris buvo girdėjęs žmones šnekant.

Jis ne kartą klausėsi šnabždesių apie tuos tolimus laikus, kai saulė dar neatrodė raudona. Apie laikus, kai dangaus netemdė dūmai ir pelenai, kai augalai tarpo ir vešėjo, o skajiečiai dar nevergavo.

Apie laikus, kai dar nebuvo lordo Imperatoriaus. Tačiau tų laikų jau beveik niekas neprisiminė. Net iš lūpų į lūpas perduodamas legendas perprasti darėsi vis sunkiau.

Kelseris nenuleido akių nuo saulės ir žvilgsniu lydėjo šį milžinišką raudoną diską, palengva slenkantį link horizonto linijos vakaruose. Tuščiuose laukuose jis ilgai stovėjo vienas. Dienos darbai buvo baigti, o skajiečiai parvaryti į trobeles. Netrukus laukus turėjo apgaubti migla.

Kelseris atsiduso, apsisuko ir nužingsniavo grioviais bei takais, aplenkdamas dideles pelenų krūvas. Kaip įmanydamas stengėsi netrempti javų, nors ir pats nežinojo, kodėl. Mat nemanė, jog pasėlius verta taip uoliai saugoti. Juolab kad augalai buvo išstypę, rudais pavytusiais lapais ir atrodė suvargę ne mažiau už jais besirūpinančius žmones.

Blėstančioje šviesoje dunksojo skajiečių trobelės. Kelseris ėmė įžiūrėti orą temdančias kylančios miglos draiskanas, kurių gaubiami į žemių sampylas panašūs pastatai atrodė keisti ir paslaptingi. Trobelių niekas nesaugojo, laikyti čia sargybinių nebuvo prasmės, mat sutemus joks skajietis nedrįsdavo kelti kojos į lauką. Miglos jie bijojo labiau už marą.

Vieną gražią dieną aš juos išgydysiu, – žingsniuodamas prie vienos iš didesnių trobų pagalvojo Kelseris. – *Bet viskam savas laikas.* Jis atsidarė duris ir vikriai įsmuko į vidų.

Pokalbis trobelėje akimirksniu nutrūko. Kelseris užvėrė duris, tada šypsodamasis atsisuko į kambarį, kuriame glaudėsi apie tris dešimtis skajiečių. Patalpos viduryje, ugniakurui skirtoje vietoje, žioravo laužas, o virš jo kabojo didelis katilas su vandenyje plūduriuojančiomis daržovėmis, mat žmonės taisė vakarienę. Sriuba, žinoma, buvo prėska. Tačiau nuo jos sklindantis aromatas vis tiek viliojo.

– Labas vakaras visiems, – šypsodamasis pasisveikino Kelseris, pasidėjo krepšį prie kojų ir atsirėmė į durų varčią. – Kaip šiandien sekėsi?

Jo žodžiai nutraukė tylą, ir moterys atitokusios vėl ėmė ruoštiis dalyti sriubą. Tačiau prie negrabiai tašyto stalo įsitaisę keli vyrai atrodė vis dar kažkuo nepatenkinti ir nedraugiškai žvilgčiojo į Kelseri.

– Mūsų diena praėjo dirbant, keliauninke, – atsakė vienas iš skajiečių vyresniųjų, vardu Teperis. – Bet tau darbo veikiausiai pavyko išvengti.

– Man niekada nepatiko lenkti nugarą laukuose, – atsakė Kelse-
ris. – Mano jautriai odai toks darbas per sunkus.

Jis vėl nusišypsojo ir parodė valstiečiams rankas, kurių dilbius ir žastus margino daugybė plonyčių randų. Visa oda buvo rumbuota, randai ėjo išilgai rankų, rodė, kadaisė aštriais nagais nudraskytų plėšraus žvėries.

Teperis prunkštelėjo. Nors ir skajiečių vyresnysis, jis buvo dar jaunas vyras, ko gero, vos įkopęs į penktą dešimtį, ir už Kelserį galėjo būti vyresnis ne daugiau kaip penkeriais metais. Vis dėlto šis lietas ir išdžiūvęs vyras elgėsi taip, tarsi būtų gimęs vadovauti.

– Kvailiems pokštams dabar ne laikas, – rūščiai tarė jis. – Jei priglaudžiame keliautoją, visada tikimės, kad jis elgsis kaip dera ir niekam nekels nereikalingų įtarimų. Jei šiandien rytą išsisukai nuo lauko darbų, tikriausiai per tavo bizūno kirčių teko tiems, kurie triūsė šalia.

– Tiesą sakai, – pritarė Kelseris. – Tačiau tie žmonės galėjo būti nuplakti ir už tai, kad stovėjo ne ten, kur reikia, kad per ilgai stypsojo nedirbdami arba kad užsikosėjo, prievaizdui žingsniuojant pro šalį. Kartą mačiau, kaip valstietis gavo rykščių vien už tai, jog prižiūrėtoji pasirodė, esą jis nederamai sumirksėjo.

Teperis sėdėjo prisimerkęs, sustingęs, padėjęs ranką ant stalo. Tačiau jo veide vis dar atsispindėjo priešiškumas.

Kelseris atsiduso ir užvertė akis į lubas.

– Tiek to. Jei esu čia nepageidaujamas, išeisiu.

Jis persimetė per petį kelioninį krepšį ir atsainiai stumtelėjo duris.

Per priemenę akimirksniu plūstelėjo tirsta migla, jos draiskanos apgaubė Kelserį, o tada vis tirstėdamos palengva ėmė slinkti paže-
me ir tykinti per aslą nelyginant baikštus žvėries. Apimti siaubo, keli skajiečiai aiktelėjo, tačiau dauguma žmonių buvo taip priblokšti, kad neišleido nė garso. Kelseris dar minutėlę pastovėjo, spoksodamas į tamsa užsimaskavusią miglą ir lėtai plūstančias jos sroves, blausiai apšviečiamas kambario viduryje žioruojančių laužo žarijų.

– Uždaryk duris.

Šie Teperio žodžiai nuskambėjo veikiau kaip prašymas, o ne kaip įsakymas.

Kelseris padarė kaip lieptas: užtrenkė duris ir sulaikė balzganos miglos potvynį.

– Migla nėra tokia pragaištinga, kaip manote. Be reikalo jos taip bijote.

– Tie, kurie drįso žengti į miglą, prarado sielas, – sušnabždėjo moteris.

Jos žodžiai skajiečiams sukėlė nemažai klausimų. Ar Kelseris atkeliavo čia per miglą? Jei taip, kas nutiko jo sielai?

Ak, jei tik jūs žinotumėte... – dingtelėjo Kelseriui.

– Ką gi, sprendžiant iš jūsų žodžių, galiu likti. – Keliauninkas mostelėjo berniukui, kad atneštų jam kėdę. – Gal ir gerai, mat būtų gaila, jei išeičiau nepasidalijęs naujienomis.

Staiga net keli vyrai pakėlė galvas ir sukluso. Mat būtent dėl naujienų skajiečiai jį ir pakentė, būtent dėl šios priežasties net baikščiausi valstiečiai priglausdavo tokius kaip Kelseris – vyrus, numojusius ranka į lordo Imperatoriaus draudimą ir laisvai keliaujančius iš vienos plantacijos į kitą. Tiesa, Kelseris buvo perbėgėlis ir nusikaltėlis, jis kėlė grėsmę visai bendruomenei, tačiau vienintelis atnešdavo naujienų iš plačiojo pasaulio.

– Šį kartą traukiu iš šiaurės, – prabilo Kelseris. – Iš tų kraštų, kuriuose lordo Imperatoriaus valdžia ne tokia stipri kaip čia.

Jis kalbėjo aiškiai, skambiai, ir žmonės nepamesdami namų ruošos atidžiai jo klausėsi. Rytoj Kelserio žodžius jie perduos keliems šimtams savo tautiečių, įsikūrusių kitose trobelėse. Skajiečiai buvo romios avelės ir pataikūnai, kita vertus, ir nepataisomi liežuvautojai.

– Vakaruose viešpatauja nuo seno ten gyvenantys lordai, – tęsė Kelseris, – ir jie nejaučia geležinių lordo Imperatoriaus ir jo įgaliotinių valdžios gniaužtų. Kai kurie tuose tolimuose kraštuose gyvenantys bajorai jau įsitikino, kad laimingi skajiečiai dirba geriau nei skriaudžiami. Vienas iš jų, lordas Renu, net uždraudė savo prievaizdams be rimtos priežasties švaistytis bizūnais. Žmonės šnabždasi, kad jis net svarsto, ar jo plantacijose dirbantiems skajiečiams nederėtų mokėti atlygio, panašaus į tą, kokį gauna mieste dirbantys amatininkai.

– Nesąmonė, – įsiterpė Teperis.

– Prašau man atleisti, – pašaipiai atsiprašė Kelseris. – Nežinojau, kad garbusis Teperis neseniai lankėsi lordo Renu dvaruose. Ar kai pastarąjį kartą drauge vakarieniavote, jis tau papasakojo ką nors, apie ką pamiršo užsiminti man?

Teperis nuraudo. Skajiečiai nebuvo keliautojai ir tikrai nevakarieniavo su žemvaldžiais.

– Laikai mane kvailiu, keliauninke, – atšovė Teperis, – bet man tavo darbai – kaip ant delno. Esi tas, kurį žmonės vadina Šmėkla, tai patvirtina ir randai ant tavo rankų. Tu esi ramybės drumstėjas: trauki iš vienos plantacijos į kitą ir jauki žmonėms protą. Valgai mūsų duoną, pasakoji kvapą gniaužiančias istorijas, skleidi melą, o tada dingsti kaip į vandenį, palikęs tokius kaip aš tvarkytis su tuščiomis viltimis, kuriomis išūži galvas mūsų vaikams.

Kelseris kilstelėjo antakį.

– Nagi, tik neperdėk, garbusis Teperi, – pasakė jis. – Be reikalo taip nerimauji. Tiesą sakant, valgyti jūsų duonos neketinu. Atsinešiau savo maisto.

Taip taręs, Kelseris paėmė savo kelioninį krepšį ir švystelėjo jį ant aslos, šalia stalo, prie kurio sėdėjo Teperis. Krepšys šlumstelėjo, pavirto ant šono, ir iš jo ant grindų išbyrėjo nemažai maisto. Keli kepalėliai duonos, vaisiai ir net kelios storos rūkytos dešros riestės.

Šiųmečiai, ką tik prinokę vaisiai nusirito asla ir švelniai bumbtelėjo Teperiui į pėdas. Vienas vidutinio amžiaus skajiečių priblokštas ir išpūtęs akis įsispoksojo į šias gamtos dovanas.

– Tai – bajorų maistas!

Kelseris prunkstelėjo.

– Vargu. Žinote, turint galvoje, koks garbingas ir kilmingas vyras yra lordas Trestingas, jo skonis neįtikėtinai prastas. Lordo Trestingo podėlyje laikomi valgiai užtrauktų didžiulę gėdą kiekvienam bajorui.

Teperis išbalo kaip drobė.

– Tai štai kur šią popietę buvai, – sušnabždėjo jis. – Nuėjai į dvarą. Tu... apvogei mūsų šeimaininką!

– Taip ir buvo, – prisipažino Kelseris. – Dar galiu pridurti, kad apie valgį jūsų šeimaininkas nieko neišmano, tačiau jo gebėjimas pa-

sirinkti tinkamus kareivius tikrai daro įspūdį. Dieną slapta įsigauti į jo dvarą man buvo nemenkas iššūkis.

Teperis vis dar spoksojo į krepšį, iš kurio kaip iš gausybės rago byrėjo maistas.

– Jei prievaizdai čia aptiks šias gėrybes...

– Ką gi, kad neaptiktų, siūlau tuoj pat jas sunaikinti, – tarė Kelselis. – Lažinuosi, kad šis maistas tikrai gardesnis už jūsų avižų putrą.

Į Kelselio atneštą maistą nukrypo kelių dešimčių išalkusių skajiečių akys. Net jei Teperis ir ketino dar šiek tiek pasiginčyti, jis truputį susivėlino ir įsviešpatavusią tylą žmonės suprato kaip leidimą pradėti puotą. Per porą minučių kelioninio krepšio turinys buvo atidžiai peržiūrėtas ir išdalytas, katilas sriubos liko burbuliuoti ant laužo, bet skajiečiai nekreipė į jį dėmesio, nes gavo nepalyginti geresnio valgio ir pasijuto lyg prie puotos stalo.

Kelselis įsitaisė atokiau, atrėmė nugarą į medinę trobelės sieną ir žiūrėjo, kaip skajiečiai doroja skanėstus. Jis sakė tiesą: dvaro podėlio turtai jį labai nuvylė, mat jame buvo laikomi vien paprasti, kasdieniai produktai. Kita vertus, šie žmonės nuo vaikystės buvo maitinami tik sriuba ir skysta avižų koše. Duona ir vaisiai jiems atrodė didžiausias skanumynas – paprastai skajiečiai jų gaudavo tik kaip gendančių atliekų, kurių kartais atnešdavo dvare besidarbuojantys tarnai.

– Mes nutraukėme tavo pasakojimą, jaunuoli, – priminė senyvas skajietis, atšlubčiojęs ir atsisedęs ant kėdės šalia Kelselio.

– Manau, tą istoriją bus galima papasakoti ir vėliau, – atsainiai tarė Kelselis. – Kai bus sunaikinti visi mano vagystės įrodymai. Gal ir tu nori pasmaguriauti?

– Tiek to, – numojo ranka senis. – Kai pastarąjį kartą paragavau lordų maisto, man tris dienas skaudėjo pilvą. Nauji skoniai – kaip naujos mintys, jaunuoli, – kuo ilgiau gyveni šiame pasaulyje, tuo sunkiau jas suprasti ir priimti.

Kelselis suglumo. Įspūdingu stotu senis pasigirti negalėjo. Jo veido oda buvo nugairinta vėjo, viršugalvis ir pakaušis – visiškai pliki, tad jis labiau priminė paliegėlį, o ne išminčių. Ir vis dėlto, matyt, senis buvo stipresnis, nei galėjai pamanyti, – mat retas kuris plantacijoje gyvenantis skajietis sulaukdavo tokių metų. Dauguma lordų karšinių nuo darbo neatleisdavo ir drausdavo jiems likti na-

muose, o dažnai plakami nusenę darbininkai siaubingai kentėdavo ir netrukus palikdavo šį pasaulį.

– Gal ir sakei, bet nepamenu... Kuo tu vardu? – pasiteiravo Kelseris.

– Aš Menisas.

Kelseris žvilgtelėjo į Teperį.

– Sakyk, garbusis Menisai, kodėl leidi tam žmogui vadovauti?

Senis trūktelėjo pečiais.

– Kai sulauksi mano metų, tau teks labai gerai pagalvoti, kam švaistai jėgas. Kai kurių kovų net neverta pradėti.

Meniso akys keistai suspindo, ir buvo akivaizdu, kad senis turi galvoje svarbesnius dalykus, nei jo ir Teperio varžytuvės dėl valdžios.

– Vadinasi, tu patenkintas, kad skajiečiai taip gyvena, ar ne? – paklausė Kelseris ir kryptelėjo smakrą į trobelės gilumą, kur sėdėjo pusbadžiu gyvenantys ir nuo darbo pervargę žmonės. – Tu patenkintas, kad jie nuolat plakami ir verčiami nuo ryto iki vakaro lenkti nugarą?

– Šiaip ar taip, jie gyvi, – atrėžė Menisas. – Puikiai žinau, kokių nelaimių užtraukia priešinimasis, nepasitenkinimas ir maištai. Mes tik atkreiptume į save lordo Imperatoriaus dėmesį, mus užgriūtų Plieno ministerijos rūstybė, ir tai būtų gerokai siaubingiau už kelis bizūno kirčius. Tokie kaip tu kursto ryžtis permainoms, bet abejoju, ar mums tikrai pakaktų jėgų tokiai kovai pradėti.

– Jūs ir dabar kaunatės, garbusis Menisai. Tik kol kas beviltiškai pralaimite. – Kelseris gūžtelėjo pečiais. – Bet... ką aš išmanau? Esu tik keliaujantis nedorėlis, atėjęs čia jūsų apvalgyti ir jaukti protus jūsų vaikams.

Menisas papurtė galvą.

– Tu juokauji, tačiau gali būti, kad Teperis teisus. Man neramu, kad tavo apsilankymas gali užtraukti mums didelę nelaimę.

Kelseris šyptelėjo.

– Dėl to jam ir neprieštarauju, bent jau neneigiu, kad esu ramybės drumstėjas. – Jis nutilo ir, nusišypsojęs plačiau, pridūrė: – Tiesą sakant, pavadinęs mane ramybės drumstėju, Teperis pataikė kaip pirštu į akį, bet visi kiti man atėjus jo ištarti žodžiai buvo... visiški paistalai.

– Kaip tau tai pavyksta? – suraukęs kaktą, paklausė Menisas.

– Kas?

– Visą laiką šypsotis.

– Na... esu laimingas žmogus.

Menisas žvilgtelėjo į Kelserio rankas.

– Žinai, iki šiol tokius randus esu matęs tik ant vieno žmogaus rankų, ir jis buvo negyvas. Lavoną prievaizdai grąžino lordui Tres-tingui kaip įrodymą, kad įvykdė jo skirtą bausmę. – Menisas pakėlė akis į Kelserį. – Tą vyrą jie užklupo kalbantį apie sukilimą. Tres-tingas ištrėmė jį į Hatsino duobes, ir jose šis dirbo tol, kol mirė. Vaikinas nepratėpė nė mėnesio.

Kelseris žvilgtelėjo į savo plaštakas ir dilbius. Kartais klajūnui jas dar peršėdavo, nors jis buvo tikras, kad skausmas tik įsivaizduojamas. Kelseris pažvelgė į Menisą ir nusišypsojo.

– Klausiu, kodėl šypsaisi, garbusis Menisai? Todėl, kad lordas Imperatorius įsitikinęs, jog juokas ir džiaugsmas – vien jo privilegija. O aš nelinkęs su tuo sutikti. Šis mūsų tikrai nereikalauja daug pastangų.

Menisas įsispopsojo į Kelserį, ir šiam dingtelėjo, kad senis pats tuoj nusišypsos. Tačiau po kelių akimirku šis tik papurtė galvą.

– Na nežinau... Aš ne...

Jo žodžius nustelbė riksmas. Rodės, balsas sklinda iš lauko, iš šiaurės, nors garsus gerokai iškrapė migla. Trobelėje sėdintys žmonės nuščiuvo ir išiklausė į prislopintus, bet vis tiek ausį režiančius klyksmus. Nepaisant nemažo atstumo ir tirštos miglos, Kelseris atkreipė dėmesį, kad sklindantys riksmi kupini širdį veriančios kančios.

Keliauninkas uždegė alavą.

Per kelerius metus jis buvo sukaupęs nemažai patirties, todėl dabar šią užduotį atliko lengvai. Alavas ir kiti alomantiniai metalai praryti jau senokai gulėjo jo skrandyje, o dabar atsirado proga juos panaudoti. Kelseris susikaupė, mintimis palietė alavą ir švelniai pažadino galias, kurių iki galo vis dar nebuvo perpratęs. Alavas jo skrandyje atgijo, užsidegė ir nutvilkė skrandį – Kelseris staiga pasijuto taip, tarsi būtų per greitai nurijęs karšto gėrimo.

Jo kūnu plūstelėjo alomantinės, pojūčius žadinančios galios. Patalpa, kurioje jis buvo, dabar atrodė apšviesta ryškios šviesos, o

neseniai kone išblėsęs laužas dabar liepsnojo taip, kad žvelgiant į jį skaudėjo akis. Kelseris jautė ir skaidulas medinės kėdės, ant kurios jis sėdėjo. Burnoje vėl radosi skonis duonos, kurios gerokai anksčiau buvo valgęs. O svarbiausia, jo klausia labai sustiprėjo, ir dabar Kelseris aiškiai galėjo girdėti riksmus. Klykė dvi moterys. Brandi šeimos motina ir jauna mergina, o gal net mergaitė. Jaunylės riksmams gana sparčiai tolo.

– Vargšė Džesė, – tarė šalia sėdinti moteris, ir jos balsas užgule Kelseriui ausis nelyginant būgno tratėjimas. – Jos mergaitė nuo pat pradžių buvo pasmerkta. Skajiečiams geriau neturėti gražuolių dukterų.

Teperis pritariamai linktelėjo.

– Anksčiau ar vėliau Trestingas turėjo pasiųsti savo žmones atvesti tą merginą į dvarą. Visi tai supratome. Ir Džesė tai žinojo.

– Vis tiek gaila, – tarė kitas vyras.

Tolumoje klyksmai tebeskambėjo, tačiau palengva slopo. Deginant alavą, Kelseriui buvo lengviau susigaudyti, iš kurios pusės jie sklinda. Merginos balsas tolo link žemvaldžio dvaro. Šis garsas klajūną taip sujaudino, kad jo skruostai iš pykčio nuraudo.

Jis atsisuko į valstiečius ir paklausė:

– Ar pasilinksminęs su merginomis lordas Trestingas paleidžia jas namo?

Senis Menisas papurtė galvą.

– Lordas Trestingas yra bajoras ir įstatymus gerbia, todėl po kelių savaičių trunkančių linksmybių merginas nužudo. Mat nenori atkreipti į save Plieninių dėmesio.

Toks buvo lordo Imperatoriaus įsakymas. Valdovas negalėjo leisti, kad pasaulyje pasklistų mišrūnai – vaikai, galbūt turintys savybių, apie kurias skajiečiams geriau nieko nežinoti.

Šauksmai palengva slopo, o Kelserio pyktis tik stiprėjo. Šie klyksmai priminė jam kitus šauksmus. Seniai, prieš daugelį metų rėkusią moterį. Staiga atėjūnas atsistojo ir netyčia parvertė kėdę, ant kurios sėdėjo.

– Būk atsargus, vaikine, – susirūpinęs įspėjo svečią Menisas. – Nepamiršk, ką tau sakiau apie jėgų švaistymą. Jei šianakt leisiesi nužudomas, niekada nesukelsi to savo maišto.